

แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ แขวงอุดมไซ
สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
ECOTOURISM DEVELOPMENT GUIDELINES IN OUDOMXAY PROVINCE,
LAO PEOPLE'S DEMOCRATIC REPUBLIC

เพ็ญภา วังสมรภูมิ และณัฐรี สมิตร์*

Pennapha Vongsamorphoum and Natnaree Smith*

วิทยาลัยดุสิตธานี

Dusit Thani College

*Corresponding Author E-mail: Natnaree.sm@dtdc.ac.th

Received July 15, 2025; Revised October 19, 2025; Accepted October 21, 2025

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ คือ (1) เพื่อสำรวจความพร้อม และความเป็นไปได้ของแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ แขวงอุดมไซ ในการรองรับนักท่องเที่ยว (2) เพื่อวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ (3) เพื่อศึกษาผลกระทบของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่มีต่อชุมชนท้องถิ่น และสิ่งแวดล้อม และ (4) เพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ แขวงอุดมไซ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีผู้ให้ข้อมูลหลักทั้งสิ้น 26 คน ประกอบด้วย หน่วยงานภาครัฐ จำนวน 15 คน ภาคเอกชน 7 คน นักท่องเที่ยวชาวลาว 2 คน และชาวต่างประเทศ 2 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสังเกตแหล่งท่องเที่ยว แบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้าง และการประชุมเชิงปฏิบัติการ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า (1) แหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มีความพร้อมด้านทรัพยากร และสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐาน แต่ยังมีข้อจำกัดด้านการเข้าถึง การประชาสัมพันธ์ และมาตรการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ซึ่งอยู่ระหว่างการพัฒนาเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (2) การท่องเที่ยวมีศักยภาพเติบโตอย่างยั่งยืน หากได้รับการสนับสนุนต่อเนื่อง โดยการบริหารทรัพยากร และการมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นการรักษาสมดุลระหว่างการท่องเที่ยวกับการอนุรักษ์ธรรมชาติ (3) การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ได้รับการสนับสนุนทางการเมือง เศรษฐกิจสร้างรายได้แต่ค่าครองชีพสูง สังคม และวัฒนธรรม คงไว้ซึ่งความเป็นอัตลักษณ์ท้องถิ่น แต่เผชิญปัญหาความแออัด และความปลอดภัย เทคโนโลยีช่วยส่งเสริมแต่ข้อมูลผิดพลาดกระทบภาพลักษณ์ สิ่งแวดล้อมมีทรัพยากรที่ดีแต่เผชิญปัญหาขยะ ขณะที่กฎระเบียบช่วยควบคุมแต่การบังคับใช้ยังไม่ทั่วถึง และ (4) การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในแขวงอุดมไซเผชิญปัญหาทรัพยากรลดลง และการจัดการที่ไม่เป็นระบบ การพัฒนาการท่องเที่ยวควรได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง Tourism development should receive cooperation from all relevant sectors.

คำสำคัญ: การพัฒนาการท่องเที่ยว, การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์, แขวงอุดมไซ, สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

Abstract

The objectives of this research are (1) to survey the readiness and feasibility of ecotourism destinations in Oudomxay Province to accommodate tourists, (2) to analyze the environment for ecotourism, (3) to study the impacts of ecotourism on local communities and the environment, and (4) to suggest guidelines for the development of ecotourism in Oudomxay Province, Lao People's Democratic Republic.

The research engaged 26 key informants, comprising 15 government officials, 7 private sector stakeholders, and 4 tourists. Data were collected through a triangulation of methods: destination observation, in-depth semi-structured interviews with key stakeholders, and collaborative participatory workshops, and analyzed through content analysis.

The findings reveal a significant paradox: (1) While Oudomxay's destinations possess high potential underpinned by rich natural resources and foundational infrastructure, this is severely constrained by limited accessibility, underdeveloped promotion, and nascent conservation measures struggling to keep pace with tourism growth, 2) Tourism has the potential for sustainable growth if it receives continuous support through resource management and community participation to maintain a balance between tourism and nature conservation, 3) Ecotourism has political support. In term of economic, it generates income but the cost of living is high. In term of social, local identities are maintained, yet overcrowding and safety are emerging issues. While technological digital platforms aid promotion, misinformation poses a considerable risk to the province's reputation and (4) Ecotourism in Oudomxay Province faces problems of depleted resources and unsystematic management. The study concludes that tourism development should receive cooperation from all relevant sectors.

Keywords: Tourism development, Ecotourism, Oudomxay Province, the Lao People's Democratic Republic

บทนำ

การท่องเที่ยวในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวฟื้นตัว โดยมีนักท่องเที่ยวต่างประเทศมากกว่า 2.3 ล้านคน เดินทางท่องเที่ยวในเดือนมกราคมถึงเดือนกรกฎาคม ปี พ.ศ. 2567 เพิ่มขึ้นร้อยละ 18 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปี พ.ศ. 2566 สร้างรายได้กว่า 700 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (กระทรวงพาณิชย์, 2567) ในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ได้รับความสนใจอย่างมากในฐานะแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นที่ยั่งยืน ซึ่งดำเนินควบคู่ไปกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม แต่ในแง่ของอุตสาหกรรมยังคงมีข้อจำกัดสำคัญ คือ ขาดแนวทางการบริหารจัดการที่ชัดเจน เพื่อให้เกิดประโยชน์ทั้งด้านเศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม ดังที่ Jackson (2022) ระบุว่า การพัฒนาโครงสร้าง

พื้นฐาน และการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จ ซึ่งเป็นประเด็นที่ยังไม่มีการศึกษาเชิงลึกในบริบทของการบูรณาการนโยบายภาครัฐ และเอกชนในพื้นที่

แม้แขวงอุดมไซจะมีศักยภาพสูงในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ด้วยทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ และวัฒนธรรมที่หลากหลาย แต่ความท้าทายสำคัญ คือ การขาดแผนงานที่เป็นระบบเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน รวมถึงการยกระดับทักษะแรงงานท้องถิ่นด้านภาษา และการจัดการ ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการรองรับจำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ดังที่ UNESCO World Heritage Centre (2022) ระบุว่า ยังขาดแนวทางการจัดการที่เป็นระบบเพื่อสร้างความยั่งยืนให้กับพื้นที่

วัตถุประสงค์การวิจัย คือ การศึกษาศักยภาพ และแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในแขวงอุดมไซ โดยมุ่งเน้นการวิเคราะห์นโยบายการท่องเที่ยว การพัฒนาทักษะแรงงาน และการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว และชุมชนท้องถิ่น รวมถึงการวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารวิชาการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำข้อมูลไปกำหนดแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในแขวงอุดมไซได้อย่างมีประสิทธิภาพ

บทความวิจัยนี้นำเสนอผลการวิเคราะห์สถานการณ์ปัจจุบัน ปัญหา และอุปสรรค พร้อมเสนอแนวทางการบริหารจัดการที่บูรณาการมิติเศรษฐกิจเข้ากับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เพื่อสร้างประโยชน์สูงสุดต่อชุมชนท้องถิ่น โดยมุ่งหวังให้ข้อค้นพบนี้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายของแขวงอุดมไซ และสามารถใช้เป็นต้นแบบสำหรับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในพื้นที่อื่น ๆ ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อสำรวจความพร้อม และความเป็นไปได้ของแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ แขวงอุดมไซ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ในการรองรับนักท่องเที่ยว
2. เพื่อวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แขวงอุดมไซ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
3. เพื่อศึกษาผลกระทบของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่มีต่อชุมชนท้องถิ่น และสิ่งแวดล้อมแขวงอุดมไซ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
4. เพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ แขวงอุดมไซ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

การทบทวนวรรณกรรม

การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ (Ecotourism) เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่ตั้งอยู่บนหลักการความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม โดยมุ่งเน้นการเยือนแหล่งธรรมชาติ เพื่อสร้างความตระหนักรู้ และชื่นชมคุณค่าของทรัพยากร และวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยมีหัวใจสำคัญอยู่ที่การอนุรักษ์ การลดผลกระทบเชิงลบ และการสร้างประโยชน์ที่ยั่งยืนแก่ชุมชน (World Tourism Organization, 2020) องค์การการท่องเที่ยวโลกแห่งสหประชาชาติ (UNWTO, 2020) ได้ระบุองค์ประกอบสำคัญ 5 ประการ ซึ่งครอบคลุมตั้งแต่การมีส่วนร่วมของชุมชน การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม ไปจนถึงการสร้างรายได้และการส่งเสริมความตระหนักรู้ การพัฒนาสู่ความยั่งยืนยังต้องพิจารณาองค์ประกอบ

ของแหล่งท่องเที่ยว 7 ประการ (7As) ประกอบด้วย แหล่งท่องเที่ยว (Attraction), การเข้าถึง (Accessibility), สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities), ที่พัก (Accommodation), กิจกรรม (Activities), บริการเสริม (Ancillary Services) และการรับรู้ (Appreciation) (วนิดา อ่อนละมัย, 2565) สะท้อนให้เห็นว่า ความสำเร็จของการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างยั่งยืน มีปัจจัยกำหนดที่สำคัญคือการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน การธำรงรักษาอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม และการวางแผนจัดการแบบบูรณาการ เพื่อสร้างประสบการณ์อันทรงคุณค่าสำหรับนักท่องเที่ยว และชุมชนเจ้าบ้าน

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม หรือ PESTEL Analysis เป็นกรอบแนวคิดที่ใช้สำหรับประเมินปัจจัยภายนอกซึ่งส่งผลกระทบต่อการพัฒนาในระดับพื้นที่ (Buye, 2021) โดยครอบคลุมปัจจัย 6 มิติหลัก ตั้งแต่ปัจจัยด้านการเมืองที่เกี่ยวข้องกับนโยบายรัฐและเสถียรภาพ, ด้านเศรษฐกิจที่พิจารณาภาวะตลาด และแนวโน้ม, ด้านสังคม และวัฒนธรรมที่สะท้อนพฤติกรรมนักท่องเที่ยว และผลกระทบต่อชุมชน, ด้านเทคโนโลยีซึ่งเน้นบทบาทของนวัตกรรมที่ส่งเสริมการบริการ, ด้านสิ่งแวดล้อมที่คำนึงถึงผลกระทบต่อระบบนิเวศ ไปจนถึงด้านกฎหมายที่ครอบคลุมข้อบังคับด้านการอนุรักษ์ การประยุกต์ใช้กรอบการวิเคราะห์นี้ในบริบทของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ณ แขวงอุดมไซจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะเป็นเครื่องมือที่ช่วยในการประเมินศักยภาพ และความเหมาะสมของแนวทางการพัฒนา อันจะนำไปสู่การวางแผนที่สอดคล้องกับบริบทแวดล้อม และสามารถขับเคลื่อนการท่องเที่ยวให้เติบโตอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืนในที่สุด

แนวคิดการวิเคราะห์ต้นไม้ปัญหา (Problem Tree Analysis) เป็นเครื่องมือที่ช่วยระบุ และจัดโครงสร้างของปัญหาอย่างเป็นระบบ โดยแสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัญหาหลัก สาเหตุ และผลกระทบ ในลักษณะของต้นไม้ ทำให้มองเห็นภาพรวมของสถานการณ์ได้อย่างชัดเจน โดยการวิเคราะห์แบ่งออกเป็น 6 ส่วน ได้แก่ 1) รากฝอย คือ สาเหตุของปัญหา 2) รากแก้ว คือ ปัญหาหลักที่ 3) ลำต้น คือ หน่วยงานหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหา 4) ก้าน คือ กิจกรรมหรือโครงการที่จะนำไปสู่การแก้ไข 5) ใบ คือ สิ่งที่จะเกิดขึ้นตามมาในกระบวนการแก้ไขปัญหา และ 6) ผล คือ ผลลัพธ์ที่คาดว่าจะได้รับจากการดำเนินการแก้ไข (European Commission, 2025) การใช้เครื่องมือนี้จึงช่วยให้สามารถแยกแยะปัจจัยต้นเหตุของปัญหา (Causes) และผลกระทบ (Effects) ได้อย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะในบริบทของการวิเคราะห์ปัญหาเชิงลึก เช่น อุปสรรคในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ช่วยให้เห็นการออกแบบแนวทางแก้ไขที่เหมาะสม มีความครอบคลุม และสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่มากยิ่งขึ้น

กรอบแนวคิดการวิจัย

แผนภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ พื้นที่วิจัย คือ แขวงอุดมไซ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) ที่มีความรู้ความเข้าใจ และมีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในพื้นที่วิจัย รวมจำนวนทั้งสิ้น 15 ราย ซึ่งจำแนกออกเป็น 3 กลุ่ม ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. กลุ่มหน่วยงานภาครัฐ จำนวน 6 ราย ประกอบด้วย ผู้แทนจากหน่วยงานที่มีบทบาทโดยตรงในการกำหนดนโยบาย การกำกับดูแลทรัพยากรและการท่องเที่ยว รวมถึงผู้นำชุมชนจากพื้นที่เป้าหมาย ได้แก่ เมืองไซและเมืองหลา

2. กลุ่มผู้ประกอบการภาคเอกชน จำนวน 5 ราย คัดเลือกจากธุรกิจที่พัก ร้านอาหาร บริษัทนำเที่ยว และแหล่งท่องเที่ยวชุมชน โดยมีเกณฑ์เป็นผู้มีประสบการณ์ในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ไม่น้อยกว่า 5 ปี และเป็นที่ยอมรับในพื้นที่

3. กลุ่มนักท่องเที่ยว จำนวน 4 ราย แบ่งเป็นนักท่องเที่ยวชาวลาว (2 ราย) และนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศสัญชาติฝรั่งเศส (2 ราย) โดยการเลือกกลุ่มหลังมีเหตุผลสนับสนุนจากข้อมูลสถิติการเดินทาง และความเชี่ยวชาญทางภาษาของผู้วิจัย ซึ่งเอื้อต่อการรวบรวมข้อมูลเชิงลึกที่สมบูรณ์ และเที่ยงตรง

การแบ่งขั้นตอนการวิจัย แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามด้วยเทคนิคการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) ณ แหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในแขวงอุดมไซ โดยผู้วิจัยได้เข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ อาทิ การร่วมกิจกรรมท่องเที่ยว การสนทนากับนักท่องเที่ยวและชุมชน และการสังเกตการณ์กระบวนการดำเนินงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลเชิงลึก (In-depth Data) จากประสบการณ์ตรง การเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของบริบทที่ศึกษานี้ช่วยให้ผู้วิจัยสามารถทำความเข้าใจปรากฏการณ์ต่างๆ จากมุมมองของคนใน (Emic Perspective) ซึ่งทำให้เข้าใจถึงทัศนคติและพฤติกรรมของผู้คนในพื้นที่ได้อย่างแท้จริง และครอบคลุม

ขั้นตอนที่ 2 เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงลึกด้วยวิธีการสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) กับผู้ให้ข้อมูลหลักจำนวนทั้งสิ้น 29 ราย ประกอบด้วย ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากภาครัฐและภาคเอกชน 25 ราย, นักท่องเที่ยวชาวลาว 2 ราย และนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ 2 ราย ประเด็นการสัมภาษณ์มุ่งเน้นการสำรวจปรากฏการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในพื้นที่ โดยครอบคลุมถึงสภาพแวดล้อม และสถานการณ์ปัจจุบัน, ผลกระทบทั้งในเชิงบวกและลบ, ตลอดจนปัญหาและอุปสรรค เพื่อนำไปสู่การสังเคราะห์แนวทางการจัดการการท่องเที่ยวที่เหมาะสม ทั้งนี้ การสัมภาษณ์ทุกครั้งได้รับการบันทึกเสียงเพื่อนำมาถอดความ และวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

ขั้นตอนที่ 3 เป็นการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) แบบมีส่วนร่วม โดยมีผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 25 ราย ประกอบด้วยผู้แทนจากหน่วยงานภาครัฐ 15 ราย และผู้แทนจากภาคเอกชน และผู้นำชุมชน 10 ราย มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอข้อมูลเบื้องต้น พร้อมทั้งรับฟังความคิดเห็น และข้อเสนอแนะจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่ เพื่อร่วมกันวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชน ในกระบวนการประชุม ได้ประยุกต์ใช้เครื่องมือวิเคราะห์ 2 ชนิด คือ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (PESTEL Analysis) เพื่อประเมินปัจจัยภายนอกที่ส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยว และการวิเคราะห์ต้นไม้ปัญหา (Problem Tree Analysis) เพื่อจำแนกสาเหตุ และผลกระทบของปัญหาหลักได้อย่างเป็นระบบ ผลลัพธ์ที่ได้จากการระดมความคิดเห็นอย่างเป็นขั้นตอน คือ แนวทางการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์สำหรับแขวงอุดมไซ ข้อมูลทั้งหมดจะถูกนำไปสังเคราะห์ ตีความ และนำเสนอในลำดับถัดไป

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยทั้ง 3 ขั้นตอน และการตรวจสอบคุณภาพข้อมูล เริ่มต้นจากการทบทวนวรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างเป็นระบบ เพื่อสังเคราะห์เป็นกรอบแนวคิดสำหรับพัฒนาเครื่องมือวิจัย ได้แก่ แบบสังเกตการณ์ แบบสัมภาษณ์ และแนวทางการประชุมเชิงปฏิบัติการ จากนั้น ได้นำร่างเครื่องมือทั้งหมดเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเชิงเนื้อหา (Content Validity) และความเหมาะสมของภาษา ก่อนนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ เพื่อใช้ในภาคสนามต่อไป

เพื่อให้ผลการวิจัยมีความน่าเชื่อถือ และความเที่ยงตรง ผู้วิจัยได้ใช้เทคนิคการตรวจสอบแบบสามเส้า (Triangulation) ได้แก่ การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (Data Triangulation) โดยเปรียบเทียบข้อมูลจากแหล่งบุคคล สถานที่ และช่วงเวลาที่แตกต่างกัน การตรวจสอบสามเส้าด้านวิธีการ (Methodological Triangulation) ซึ่งเป็นการยืนยันความสอดคล้องกันของข้อมูลที่ได้จากเครื่องมือที่หลากหลาย ทั้งการสังเกตการณ์ การสัมภาษณ์เชิงลึก และการประชุมเชิงปฏิบัติการ และการตรวจสอบสามเส้าด้านทฤษฎี (Theory Triangulation) เพื่อวิเคราะห์ และตีความข้อมูลผ่านกรอบทฤษฎีที่หลากหลาย ช่วยให้ข้อค้นพบจากการวิจัยมีความสมบูรณ์ รอบด้าน และน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น

ผลการวิจัย

ผลการสังเกตแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในแขวงอุดมไซ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ผู้วิจัยลงพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ จำนวน 4 แหล่งท่องเที่ยว ในช่วงวันเวลาที่แตกต่างกัน โดยสังเกตแหล่งท่องเที่ยว (Attraction) การเข้าถึง (Accessibility) สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) ที่พัก (Accommodation) กิจกรรม (Activities) บริการสนับสนุน (Ancillary Services) และความตระหนักรู้/การส่งเสริมการตลาด (Awareness) โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า 1) ด้านการเข้าถึง แหล่งท่องเที่ยวบางแห่งมีถนนทุรกันดาร และขาดป้ายบอกทางที่ชัดเจน โดยเฉพาะที่วัดพะเจ้าสิงคำ นอกจากนี้ยังขาดสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้พิการ และผู้สูงอายุ 2) สิ่งอำนวยความสะดวก มีห้องน้ำสะอาด และที่จอดรถเพียงพอ แต่ขาดกิจกรรมเสริมด้านการเรียนรู้ ส่วนที่พักมีความหลากหลาย โดยโฮมสเตย์ได้รับความนิยม 3) กิจกรรมท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ได้แก่ เดินป่า ปลูก และการแสดงศิลปะพื้นเมือง ส่วนบริการสนับสนุน เช่น ร้านอาหาร และศูนย์ข้อมูลนักท่องเที่ยว มีบางแห่งพร้อมให้บริการ 4) การประชาสัมพันธ์ท่องเที่ยวยังไม่ทั่วถึง น้ำกัดยอละปามีการใช้สื่อออนไลน์มากที่สุด ขณะที่วัดพะเจ้าสิงคำยังขาดป้ายข้อมูล ทำให้การส่งเสริมการท่องเที่ยวยังต้องพัฒนาเพิ่มเติม

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร ผู้ประกอบการ และนักท่องเที่ยวทั้งชาวลาว และชาวต่างประเทศ เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในแขวงอุดมไซ พบว่า อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของพื้นที่มีแนวโน้มเติบโตอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในปี ค.ศ. 2024 ซึ่งรัฐบาลลาวประกาศเป็น “ปีท่องเที่ยวลาว” ส่งผลให้นักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นร้อยละ 15 เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา การพัฒนาท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ได้รับความร่วมมือจากภาครัฐในการฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยว ควบคู่กับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น โรงแรม ร้านอาหาร และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจในท้องถิ่น ตัวอย่างความสำเร็จที่ชัดเจนคือ แหล่งท่องเที่ยวพญาน้ำกัดยอละปา ที่สร้างรายได้ให้กับชุมชน ส่วนความสนใจของนักท่องเที่ยวมีความหลากหลาย โดยนักท่องเที่ยวชาวลาวมักนิยมกิจกรรมด้านวัฒนธรรม ขณะที่ชาวต่างประเทศชื่นชอบกิจกรรมเชิงธรรมชาติ เช่น การเดินป่าและขี่จักรยาน จึงควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในกระบวนการบริหารจัดการท่องเที่ยว สนับสนุนธุรกิจที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม อบรมบุคลากรด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และพัฒนาแคมเปญการตลาดที่มีประสิทธิภาพเพื่อสร้างการรับรู้ ทั้งนี้ นักท่องเที่ยวต่างประเทศจำนวนหนึ่งยังไม่เคยเดินทางมายังพื้นที่ เนื่องจากขาดข้อมูลและการประชาสัมพันธ์ ขณะที่ผู้ที่เคยมาเยือนต่างมีประสบการณ์ที่ดี โดยภาพรวมแขวงอุดมไซจึงถือเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพสูงในการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างยั่งยืนในอนาคต

ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (PESTEL Analysis) พบว่า ด้านการเมือง นโยบายภาครัฐเอื้อต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยว และการขยายตัวทางเศรษฐกิจในพื้นที่ แต่ยังคงขาดกลยุทธ์การตลาดระหว่างประเทศที่มีประสิทธิภาพ ด้านเศรษฐกิจ การท่องเที่ยวช่วยสร้างรายได้ และอาชีพในภาคบริการ แต่การพึ่งพาการท่องเที่ยวมากเกินไปอาจกระทบต่อประชาชนผู้มีรายได้น้อย ด้านสังคมและวัฒนธรรม ชุมชนสามารถรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมไว้ได้ดี แต่เผชิญปัญหาความแออัด และความปลอดภัยในช่วงฤดูท่องเที่ยว ด้านเทคโนโลยี การใช้แพลตฟอร์มออนไลน์ช่วยส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ แต่ยังคงมีข้อจำกัดด้านโครงสร้างพื้นฐานทางดิจิทัล และความเสี่ยงจากข้อมูลที่คลาดเคลื่อน ด้านสิ่งแวดล้อม แม้ทรัพยากรธรรมชาติจะยังอุดมสมบูรณ์ แต่ก็ประสบปัญหาขยะจากนักท่องเที่ยว และมลพิษจากฝุ่น

PM2.5 และด้านกฎหมาย แม้มีกรอบกฎหมายที่ชัดเจน แต่การบังคับใช้ในพื้นที่ห่างไกลยังขาดประสิทธิภาพ และจำเป็นต้องสร้างความเข้าใจในระดับชุมชนเพิ่มเติม

ผลการระดมความคิดเห็นในการวิเคราะห์ปัญหา และแนวทางพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในแขวงอุดมไซ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยใช้แผนผังต้นไม้ปัญหา (Problem Tree Analysis) พบว่า ปัญหาหลัก คือ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่ก่อให้เกิดภัยแล้งและน้ำแล้งกระทบต่อการดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยว ควบคู่กับการขาดการประชาสัมพันธ์อย่างทั่วถึง การบริหารจัดการที่ยังไม่เป็นระบบ และการลดลงของทรัพยากรธรรมชาติ เช่น ป่าไม้ และแหล่งน้ำ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญต่อความน่าสนใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ สาเหตุของปัญหาเกี่ยวข้องกับการตัดไม้ และบุกรุกพื้นที่ป่า เพื่อเกษตรกรรม การขาดแผนยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน และแรงกดดันทางเศรษฐกิจในชุมชนซึ่งส่งผลต่อการใช้ทรัพยากรอย่างไม่เหมาะสม การแก้ไขปัญหาเหล่านี้จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากภาครัฐ ภาคประชาชน และองค์กรที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะหน่วยงานด้านเกษตร ป่าไม้ และสิ่งแวดล้อม ในการบังคับใช้กฎหมาย ปั้นฟูระบบนิเวศ และส่งเสริมบทบาทของชุมชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรท้องถิ่น กิจกรรมที่ได้รับการเสนอ ได้แก่ การพัฒนาเส้นทางเดินป่าแบบมีส่วนร่วม โครงการโฮมสเตย์ การจัดกิจกรรมอนุรักษ์ธรรมชาติ เช่น เดินป่าเก็บขยะ และเทศกาลท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ผลที่เกิดขึ้นจากกระบวนการนี้จะส่งผลดีต่อทั้งเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ได้แก่ การเพิ่มรายได้ของชุมชน ความร่วมมือในการอนุรักษ์วัฒนธรรม และการฟื้นฟูระบบนิเวศ ขณะเดียวกัน การดำเนินการอย่างเป็นระบบจะนำไปสู่ผลลัพธ์ในระยะยาว เช่น การฟื้นฟูความหลากหลายทางชีวภาพ การสร้างอาชีพใหม่ เช่น ไกด์ท้องถิ่นหรือเจ้าบ้านโฮมสเตย์ และการควบคุมการบุกรุกป่าผ่านการบังคับใช้กฎหมายที่เข้มงวด อันจะส่งเสริมการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างยั่งยืนในอนาคต

อภิปรายผล

ผลการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า แหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่ยังไม่ได้รับการพัฒนาที่มีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะในด้านการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อออนไลน์ สอดคล้องกับ Happ and Ivancsó-Horváth (2020) ที่พบว่า การใช้สื่อดิจิทัลในการตลาดท่องเที่ยวมีบทบาทสำคัญต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวยุคใหม่ โดยเฉพาะกลุ่ม Millennials และ Gen Z ที่พึ่งพาข้อมูลจากสื่อออนไลน์เป็นหลัก การที่มีเพียงแหล่งท่องเที่ยวบางแห่งเท่านั้นที่ใช้สื่อออนไลน์อย่างมีประสิทธิภาพสะท้อนถึงช่องว่างทางดิจิทัล (Digital Divide) ในภาคการท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับ Reino and Hay (2011 อ้างถึงใน Baquiran et al., 2025) ที่ระบุว่า แหล่งท่องเที่ยวขนาดเล็กมักประสบปัญหาในการปรับตัวเข้าสู่ยุคดิจิทัลเนื่องจากข้อจำกัดด้านทรัพยากร และความรู้ด้านเทคโนโลยี ในประเด็นการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ สอดคล้องกับ Oltean et al. (2025) ที่กล่าวว่า การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่ประสบความสำเร็จต้องมีการจัดกิจกรรมที่สร้างประสบการณ์การเรียนรู้ และความตระหนักด้านสิ่งแวดล้อมให้แก่นักท่องเที่ยว รวมถึงการศึกษาของ Hadassa (2024) ที่พบว่า การจัดกิจกรรมที่เน้นการมีส่วนร่วมของนักท่องเที่ยวในการอนุรักษ์ธรรมชาติเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างความพึงพอใจและการกลับมาเยือนซ้ำ สำหรับด้านการให้ข้อมูลผ่านป้ายแนะนำ ผลการวิจัยพบว่า มีเพียงบางแห่งที่มีป้ายแนะนำที่เป็นประโยชน์ และยังสอดคล้องกับ Nopsuwan et al. (2025) ที่ชี้ให้เห็นว่า การสื่อ

ความหมายที่มีประสิทธิภาพเป็นองค์ประกอบสำคัญในการสร้างประสบการณ์การท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ และส่งเสริมพฤติกรรมการอนุรักษ์ของนักท่องเที่ยว ซึ่งชี้ให้เห็นความจำเป็นในการพัฒนาศักยภาพด้านดิจิทัลของแหล่งท่องเที่ยวตามข้อเสนอของ UNWTO (2020) ที่ระบุว่า การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในยุคดิจิทัลต้องอาศัยการสร้างความสามารถด้านเทคโนโลยีให้แก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในท้องถิ่น

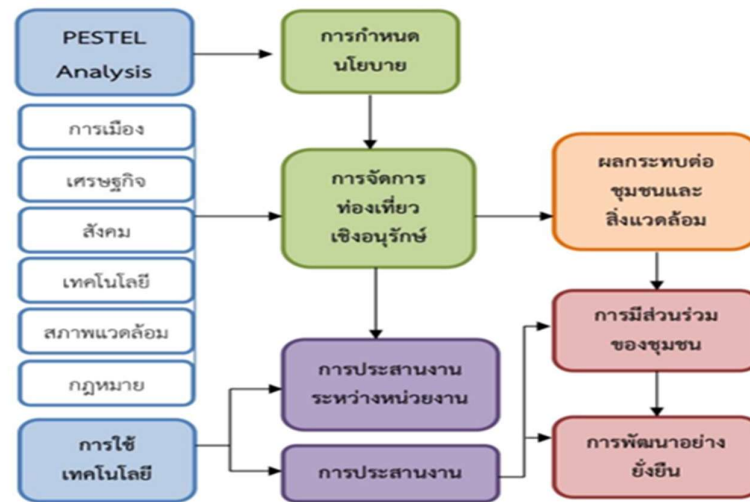
ผลการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า การท่องเที่ยวในแขวงอุดมไซเติบโตอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในปี ค.ศ. 2024 ที่รัฐบาลลาวประกาศเป็น "ปีท่องเที่ยวลาว" ส่งผลให้จำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นร้อยละ 15 เมื่อเทียบกับปี ค.ศ. 2023 ธุรกิจท่องเที่ยว เช่น โรงแรม ร้านอาหาร และที่พักมีการขยายตัว ขณะที่แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมได้รับความนิยมเพิ่มขึ้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ดำเนินการผ่านความร่วมมือของหลายหน่วยงานภาครัฐและเอกชน โดยเน้นการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ควบคู่กับการพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่น ภาครัฐมีบทบาทสำคัญในการกำหนดมาตรฐาน ควบคุมผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และบังคับใช้กฎหมาย เพื่อให้การท่องเที่ยวเติบโตอย่างยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับ พระมหาศีรินัญชัย ธนุชยเมธี (สุกรัตนวงศ์) (2566) ที่ได้กล่าวว่า การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เกิดจากการรวมตัวของชุมชนที่จัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในเขตชุมชนของตนเองที่มีความสวยงาม และความอุดมสมบูรณ์ มีอาหารท้องถิ่นที่อร่อย มีรสชาติที่คงความเป็นธรรมชาติ มีวัฒนธรรมที่งดงาม ประเพณีอันเป็นเอกลักษณ์ คนส่วนใหญ่มีอาชีพเก็บเห็ด และมีความยากจนต่อมาได้รับการพัฒนามากขึ้นมีแนวคิดการท่องเที่ยวเองขับเคลื่อนเรื่องการท่องเที่ยวให้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาให้ชุมชนเจริญมีการจัดทำโปรแกรมเส้นทาง และกิจกรรมการท่องเที่ยวภายในชุมชนที่เป็นอัตลักษณ์เฉพาะท้องถิ่น เน้นกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวสามารถมีส่วนร่วม การอนุรักษ์กิจกรรมส่วนใหญ่จะเป็นกิจกรรมปิ้งย่าง ทานอาหารพื้นเมือง และชมการแสดงพื้นเมือง มีการส่งเสริม สืบสาน และรักษาสืบสานสิ่งดี ๆ ที่มีอยู่ให้คงอยู่ต่อไป และทำการสร้างสิ่งใหม่ ๆ ขึ้นมาทดแทน

ผลการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 3 และ 4 พบว่า 1) ด้านการเมืองของการท่องเที่ยวในแขวงอุดมไซ คือ การที่ภาครัฐมียุทธศาสตร์การตลาดที่ถูกต้อง และการส่งเสริมการท่องเที่ยว ด้วยนโยบายที่ดี สมเหตุสมผล ทำให้มีนักท่องเที่ยวเข้ามามากขึ้น ซึ่งส่งผลให้เศรษฐกิจในพื้นที่ขยายตัว ขณะที่ข้อเสียที่พบ คือ การแข่งขันในงานการท่องเที่ยวยังไม่สูง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการขาดกลยุทธ์ในการดึงดูดนักท่องเที่ยวจากตลาดต่างประเทศหรือการขาดความน่าสนใจที่แตกต่างจากที่อื่นในภูมิภาค ซึ่งสอดคล้องกับ พงศกร ถิ่นเขาค้อ และธัญญาภัส ทองมุสสิทธิ์ (2565) ที่ได้กล่าวไว้ว่า ปัญหาการใช้กฎหมายหลายฉบับในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศทำให้หน่วยงานที่รับผิดชอบขาดความชัดเจนในเรื่องของอำนาจหน้าที่ในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ปัญหาในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ปัญหางบประมาณในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศไม่เพียงพอ และปัญหาการแพร่ระบาดของโรคไวรัสโคโรนา (โควิด-19) และยิ่งสอดคล้องกับ Richards & Raymond (2000 อ้างถึงใน พงศ์พันธ์ อนันต์วรณิชย์, 2564) ที่ได้กล่าวไว้ว่า แนวทางการพัฒนาการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศนั้น การจัดการโดยชุมชนยังคงมีความยากลำบาก จึงจำเป็นต้องกำหนดทิศทางการพัฒนาให้ชัดเจน และชุมชนท้องถิ่นต้องมีบทบาทสำคัญในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว นอกจากนี้ ควรมีคณะกรรมการจัดการการท่องเที่ยวที่รับผิดชอบประสานความร่วมมือระหว่างผู้นำท้องถิ่น และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่ 2) ด้านเศรษฐกิจของการท่องเที่ยวในแขวงอุดมไซ คือ การสร้างรายได้ และอาชีพให้กับประชาชนท้องถิ่น โดยเฉพาะในกลุ่มอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เช่น โรงแรม

ร้านอาหาร และกิจกรรมท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้อง อย่างไรก็ตาม ข้อเสียที่พบ ได้แก่ ค่าครองชีพสูง ซึ่งส่งผลกระทบต่อนักท่องเที่ยว และคนในพื้นที่ โดยเฉพาะผู้ที่มีรายได้น้อย หรือผู้ประกอบการที่ไม่สามารถปรับตัวตามภาวะเศรษฐกิจที่สูงขึ้น

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

จากผลการวิจัยข้างต้น ผู้วิจัยได้สังเคราะห์การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในแขวงอุดมไซ ดังแผนภาพที่ 2

แผนภาพที่ 2 แสดงองค์ความรู้การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในแขวงอุดมไซ

จากแผนภาพที่ 2 พบว่า การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในแขวงอุดมไซมีศักยภาพสูงจากความหลากหลายทางภูมิประเทศและวัฒนธรรมชาติพันธุ์ที่เป็นเอกลักษณ์ แต่ยังคงเผชิญกับข้อจำกัดด้านโครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญ โดยเฉพาะเส้นทางคมนาคม ระบบขนส่งสาธารณะ และศูนย์บริการนักท่องเที่ยวที่ยังไม่ได้มาตรฐาน การเติบโตของนักท่องเที่ยวภายใต้ข้อจำกัดนี้ยังสร้างแรงกดดันต่อทรัพยากรธรรมชาติที่แม้จะยังอุดมสมบูรณ์ แต่อาจเผชิญปัญหาขยะ และการใช้ทรัพยากรเกินขีดจำกัดได้ในอนาคต ชุมชนท้องถิ่นซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการท่องเที่ยว จึงจำเป็นต้องได้รับการส่งเสริมศักยภาพทั้งในด้านการจัดการ การบริการ และการสื่อสาร เพื่อให้สามารถมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาได้อย่างเข้มแข็ง ในมิติทางเศรษฐกิจ แม้การท่องเที่ยวจะสร้างโอกาสทางรายได้ แต่ยังพบปัญหาการกระจายผลประโยชน์ที่ไม่ทั่วถึง ซึ่งสัมพันธ์กับปัญหาด้านการบริหารจัดการที่ยังขาดความเชื่อมโยง และแผนงานระยะยาวที่ชัดเจน นอกจากนี้ การใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการตลาด และให้ข้อมูลยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร เนื่องจากขาดระบบฐานข้อมูลกลางที่เป็นปัจจุบัน และการพัฒนาทักษะรองรับในพื้นที่ ท้ายที่สุด แม้จะมีนโยบายระดับประเทศที่สนับสนุน แต่การบังคับใช้กฎหมายยังไม่ทั่วถึง และกฎระเบียบบางอย่างไม่เอื้อต่อการมีส่วนร่วมของชุมชน ซึ่งเป็นอุปสรรคสำคัญในการส่งเสริมสิทธิในการจัดการทรัพยากรของตนเองอย่างยั่งยืน

สรุป

การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในแขวงอุดมไซมีการประสานงานที่ดีระหว่างภาครัฐและเอกชนในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ผลการวิจัยแสดงให้เห็นถึงศักยภาพของพื้นที่ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยเน้นการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม พร้อมกับการพัฒนาระบบบริการและการตลาด อย่างไรก็ตาม ปัญหาหลัก คือ การแข่งขันในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวที่ยังไม่สูงพอ การขาดกลยุทธ์ดึงดูดนักท่องเที่ยวต่างประเทศ และกิจกรรมที่หลากหลาย รวมถึงปัญหาค่าครองชีพที่สูงขึ้น และการแออัดในบางพื้นที่ในช่วงฤดูกาลท่องเที่ยว นอกจากนี้ ปัญหาด้านความปลอดภัย และมลพิษถือเป็นอุปสรรคที่ควรได้รับการแก้ไข การพัฒนาแพลตฟอร์มดิจิทัลช่วยในการประชาสัมพันธ์ แต่ยังมีข้อจำกัดในการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตในบางพื้นที่ ส่วนปัญหาสิ่งแวดล้อม เช่น ขยะ และมลพิษทางอากาศ ควรให้ความสำคัญเช่นกัน การบังคับใช้กฎหมายยังมีข้อจำกัดในบางพื้นที่ ควรมีการส่งเสริมการสร้าง ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายการท่องเที่ยวให้ดียิ่งขึ้น โดยการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่ควรอาศัยความร่วมมือจากภาครัฐ เอกชน และชุมชนท้องถิ่น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 ด้านการเข้าถึง (Accessibility) หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องควรจัดทำป้ายสื่อความหมายทางการท่องเที่ยว (ภาษาลาว, อังกฤษ, จีน) ที่ให้ข้อมูลเชิงประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม เพื่อส่งเสริมการเข้าถึงข้อมูลของนักท่องเที่ยว

1.2 ด้านบริการสนับสนุน (Ancillary Services) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานด้านสิ่งแวดล้อมควรร่วมกันพัฒนาระบบสาธารณูปโภคพื้นฐาน เช่น เส้นทางศึกษาธรรมชาติ หอพักน้ำสะอาด และจุดบริการนักท่องเที่ยว พร้อมวางมาตรการจัดการขยะอย่างยั่งยืน

1.3 ด้านแหล่งท่องเที่ยว (Attraction) ผู้ประกอบการ และกรมการท่องเที่ยวแขวงอุดมไซ ควรออกแบบโปรแกรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่หลากหลาย และเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย เช่น โปรแกรมเชิงวัฒนธรรม หรือการสัมผัสวิถีชีวิตชนเผ่า เพื่อสร้างประสบการณ์ที่มีคุณค่า

1.4 ด้านกิจกรรม (Activities) กรมการท่องเที่ยวและหน่วยงานด้านความปลอดภัยควรกำหนดมาตรฐาน และแนวทางความปลอดภัยสำหรับกิจกรรมท่องเที่ยวต่าง ๆ เช่น การเดินป่า หรือล่องเรือ เพื่อสร้างความมั่นใจให้นักท่องเที่ยว

1.5 ด้านที่พัก (Accommodation) ภาครัฐ และเอกชน ควรส่งเสริมการพัฒนาที่พักแรมเชิงอนุรักษ์ เช่น โฮมสเตย์หรืออีโครีสอร์ท ที่มีการจัดการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

1.6 ด้านความตระหนักรู้/การส่งเสริมการตลาด (Awareness) หน่วยงานส่งเสริมการท่องเที่ยว และบริษัทนำเที่ยว ควรร่วมกันจัดแคมเปญประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ผ่านสื่อสังคมออนไลน์และช่องทางอื่น ๆ เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมาย

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยเชิงลึก เพื่อวิเคราะห์พฤติกรรม และการรับรู้ของนักท่องเที่ยว ควบคู่กับการประเมินจุดเด่นและจุดด้อยของแหล่งท่องเที่ยว เพื่อนำข้อมูลมาพัฒนากลยุทธ์การสื่อสารการตลาด และยกระดับภาพลักษณ์ของพื้นที่

2.2 ควรมีการวิจัยเชิงเปรียบเทียบรูปแบบการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวระหว่างแขวงอุดมไซกับพื้นที่ต้นแบบที่ประสบความสำเร็จ โดยมุ่งเน้นการวิเคราะห์โครงสร้างพื้นฐาน และบริการสนับสนุน เพื่อถอดบทเรียนมาปรับใช้เป็นแนวทางการพัฒนาที่เหมาะสม

2.3 ควรมีการศึกษผลกระทบระยะยาวของการท่องเที่ยวต่อชุมชนในมิติเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ควบคู่กับการประเมินประสิทธิภาพของโปรแกรมการท่องเที่ยวในปัจจุบัน เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่ส่งเสริมความยั่งยืนในระยะยาว

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงพาณิชย์. (13 กันยายน 2567). การท่องเที่ยวลาวเฟื่องฟูดึงดูดนักท่องเที่ยวต่างชาติ 2.3 ล้านคนใน 7 เดือน. สืบค้น <https://xn--42ca1c5gh2k.com/%e0%b8%81%e0%b8%b2%e0%b8%a3%e0%b8%97%e0%b9%88%e0%b8%ad%e0%b8%87%e0%b9%80%e0%b8%97%e0%b8%b5%e0%b9%88%e0%b8%a2%e0%b8%a7%e0%b8%a5%e0%b8%b2%e0%b8%a7%e0%b9%80%e0%b8%9f%e0%b8%b7%e0%b9%88%e0%b8%ad%e0%b8%87/>
- พงศกร ถิ่นเขาต่อ และธัญญาภัส ทองมุสิทธิ์. (2565). มาตรการทางกฎหมายในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลลิเล็ด อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี. *วารสารนิติศาสตร์และสังคมท้องถิ่น*, 6(2), 165–182. <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/llsj/article/view/255588>
- พงศ์พันธ์ อนันต์วรณีย์. (2564). การพัฒนาตัวแบบกระบวนการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและเชิงสร้างสรรค์: กรณีศึกษาจากการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนเชิงวัฒนธรรมและเชิงสร้างสรรค์ 3 ชุมชน. *วารสารการจัดการธุรกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา*, 10(2), 65–90. <https://so01.tci-thaijo.org/index.php/BJBM/article/view/249459>
- พระมหาศิรินัญชัย ธนัญชัยเมธี (สุกรรัตน์วงศ์). (2566). รูปแบบการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชนเชิงอนุรักษ์ อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่. *วารสาร มจร การพัฒนาสังคม*, 8(3), 172–182. <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/JMSD/article/view/268351>
- วนิดา อ่อนละมัย. (2565). แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบ ชุมชนบ้านศรีฐาน จังหวัดขอนแก่น. *วารสารบริหารธุรกิจและสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง*, 5(2), 42–56. <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/ibas/article/view/256736>
- Baquiran, C. C., Dizon, A. F. J., Mora, A. M. D., Reyes, M. A. C., Mesana, J. C., & de Guzman, A. B. (2025). When emotions begin to teach: examining non-social emotions in online viewers' comments on videos featuring slum tourism in

- Dharavi, India. *Journal of Policy Research in Tourism, Leisure and Events*, 1–19.
<https://doi.org/10.1080/19407963.2025.2507632>
- Buye, R. (2021). *Critical examination of the PESTEL Analysis Model*.
https://www.researchgate.net/publication/349506325_Critical_examination_of_the_PESTEL_Analysis_Model
- European Commission. (2025). Problem and objective tree.
https://wikis.ec.europa.eu/spaces/ExactExternalWiki/pages/50109060/Problem+and+objective+tree#Problemandobjectivetree-_UHJvYmxlbWFuZG9iamVjdGl2ZXRYZWUtU291cmNlOkV1cm9wZWFuQ29tbWlzc2lvbiwyMDI1LURHSU5UUEF0cmFpbmluZ2NvbnRlbnQ
- Hadassa, E. (2024). Impact of Sustainable Tourism Practices on Tourist Satisfaction in Ecotourism Destinations in Kenya. *Journal of Hospitality and Tourism*, 4(3), 46–57. <https://doi.org/10.47672/jht.2493>
- Happ, É., & Ivancsó-Horváth, Z. (2020). A study of digital marketing tools usage habits among Hungarian tourists. *Geojournal of Tourism and Geosites*, 32(4), 1283–1289. DOI:10.30892/gtg.32414-570
- Jackson, G. (2022, August 15). Ecotourism. *Oxford Research Encyclopedia of Environmental Science*. Retrieved 6 Aug. 2025, from <https://oxfordre.com/environmentalscience/view/10.1093/acrefore/9780199389414.001.0001/acrefore-9780199389414-e-378>.
- Nopsuwan, R., Rodgunphai, C., & Pornsuksawat, S. (2025). Integrated Marketing Communication for Sustainable Tourism in Thailand: A Structural Equation Model of Tourist Behavioral Responses. *Connexion: Journal of Humanities and Social Sciences*, 14(1), 98–114. retrieved from <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/MFUconnexion/article/view/279597>
- Oltean, F. D., Curta, P. A., Nagy, B., Huseyn, A., & Gabor, M. R. (2025). Changes in Tourists' Perceptions of Community-Based Ecotourism (CBET) After COVID-19 Pandemic: A Study on the Country of Origin and Economic Development Level. *ISPRS International Journal of Geo-Information*, 14(4), 146. <https://doi.org/10.3390/ijgi14040146>
- Reino, S., & Hay, B. (2011). The use of YouTube as a tourism marketing tool. In *Proceedings of the 42nd Annual Travel & Tourism Research Association International Conference*. Travel & Tourism Research Association.
- Richards, G., & Raymond, C. (2000). Creative tourism. *Tourism Management*, 22(3), 123–130. https://www.researchgate.net/publication/254822440_Creative_Tourism
- UNESCO World Heritage Centre. (2022). *Town of Luang Prabang*. <https://whc.unesco.org/en/list/479/>

- UNWTO. (2020). *UNWTO recommendations on tourism and rural development – A guide to making tourism an effective tool for rural development*. World Tourism Organization. <https://doi.org/10.18111/9789284422173>
- World Tourism Organization. (2020). *International Tourism and COVID-19*. <https://www.unwto.org/tourism-data/international-tourism-and-covid-19>